

Carrer Rosselló, 214, esc. A, 1r 1a
08008 Barcelona

Identificació de l'expedient

Resolució d'arxiu de la informació prèvia núm. IP 280/2020, referent a l'Escola l'Univers (Consorti d'Educació de Barcelona) del Departament d'Educació.

Antecedents

1. En data 17/09/2020, va tenir entrada a l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades un escrit d'una persona pel qual formulava una denúncia contra l'Escola l'Univers del Departament d'Educació (en endavant, l'Escola), amb motiu d'un presumpte incompliment de la normativa sobre protecció de dades personals. En concret, la persona denunciant exposava que en data 11/09/2020 l'Escola li havia enviat per correu electrònic un document intítulat "*Declaració responsable per a les famílies d'alumnes d'educació primària*", que s'havia de retornar signat a l'Escola pel pare, mare o tutor/a de l'alumne/a. La persona denunciant es queixava que en aquest formulari se li demanava que omplís determinades dades de salut del seu/va fill/a, quan, segons el seu parer: a) no concorre cap excepció de les indicades a l'article 9.2 de l'RGPD que legítimi la recollida i tractament d'aquestes dades de salut; i, b) "*no és requisit indispensable que el centre educatiu conegui aquesta informació per portar a terme la finalitat esmentada a la informació bàsica sobre protecció de dades personals (gestionar l'acció educativa)*". Aquest escrit de denúncia fou complementat per un altre posterior de data 27/09/2020, en què, entre d'altres, la persona denunciant exposava que havia lliurat a l'Escola un "model modificat" del formulari controvertit en el que no havia donat resposta als apartats que eren objecte de la seva denúncia.

La persona denunciant aportava junt amb la seva denúncia, un formulari normalitzat (sense emplenar) intítulat "*Declaració responsable per a les famílies d'alumnes d'educació primària*", amb l'encapçalament del Departament d'Educació; i que als efectes que aquí interessen presenta les següents característiques:

a) Es demana completar, entre d'altres, les següents dades personals: Nom i cognoms del pare, mare o tutor/a i núm. DNI/NIE/Passaport, Nom de l'alumne/a, Curs i centre educatiu.

b) S'indica en el document que, amb la signatura del mateix, es "*declara responsablement*", entre d'altres, que el/la fill/a de qui ho signa no ha presentat durant els 14 dies anteriors cap simptomatologia compatible amb la covid-19, ni tampoc ha estat positiu de covid-19, ni ha estat contacte estret de cap positiu de covid-19.

c) A l'apartat 2 es demana seleccionar (amb una creu) alguna de les dues opcions següents:

- "*Que el meu fill/a no pateix cap de les malalties següents*".
o bé,
- "*Que el meu fill/a pateix alguna de les malalties següents i que he valorat amb el seu metge/metgessa o pediatre/a la idoneïtat de reprendre l'activitat escolar*".

Carrer Rosselló, 214, esc. A, 1r 1a
08008 Barcelona

A cadascuna de les dues opcions, el segueix un llistat de malalties (el mateix en les dues opcions), que no es poden marcar de forma individualitzada.

- *Malalties respiratòries greus que necessiten medicació o dispositius de suport ventilatori.*
- *Malalties cardíaques greus.*
- *Malalties que afecten el sistema immunitari (per exemple, aquells infants que necessiten tractaments immunosupressors).*
- *Diabetis mal controlada.*
- *Malalties neuromusculars o encefalopaties moderades o greus.”*

d) En el formulari, precedint a la informació sobre protecció de dades personals, figura el següent literal:

*“I, perquè així consti, als efectes de la incorporació del meu fill/a _____, al centre educatiu _____, signo la present declaració de responsabilitat i **consento explícitament el tractament de les dades que hi ha en aquesta declaració**”.* [el destacat és de l'Autoritat]

e) És facilitada la següent informació en relació a la protecció de dades personals:

“Informació bàsica sobre protecció de dades personals:

Alumnes de centres educatius de titularitat del Departament d'Educació

Responsable del tractament: La direcció del centre educatiu.

Finalitat: Per gestionar l'acció educativa.

Drets de les persones interessades: Podeu sol·licitar l'accés, la rectificació, la supressió o la limitació del tractament de les vostres dades. Podeu trobar tota la informació relativa als drets de les persones interessades i com exercir-los en el web del Departament d'Educació.

Informació addicional sobre aquest tractament:

<http://ensenyament.gencat.cat/ca/Detall/alumnes-centres-departament>” (el destacat és de l'Autoritat)

2. L'Autoritat va obrir una fase d'informació prèvia (núm. IP 280/2020), d'acord amb el que preveu l'article 7 del Decret 278/1993, de 9 de novembre, sobre el procediment sancionador d'aplicació als àmbits de competència de la Generalitat, i l'article 55.2 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques (d'ara endavant, LPAC), per determinar si els fets eren susceptibles de motivar la incoació d'un procediment sancionador.

3. En aquesta fase d'informació, en data 21/10/2020 es va requerir l'entitat denunciada perquè informés sobre la base jurídica que habilitaria el tractament per part de l'Escola de les dades de

Carrer Rosselló, 214, esc. A, 1r 1a
08008 Barcelona

salut requerides a la “*Declaració responsable*” i descrivís en què consistiria la finalitat “*gestionar l’acció educativa*” vinculada a la recollida de les dades mitjançant el formulari en qüestió.

4. En data 04/11/2020, el Departament d’Educació va respondre el requeriment esmentat a través d’un escrit en què exposava el següent:

- Que “*la base jurídica que empara el tractament de dades que s’indica en la declaració responsable esmentada es fonamenta en la Llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa; la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d’educació (LEC), i la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d’educació, per tal de gestionar l’acció educativa i orientadora, i específicament, pel que fa al tractament de dades de salut referides, i tenint en consideració l’actual context de pandèmia en què ens trobem, en l’article 21.1.n) de la LEC*”.
- Que “*la finalitat de gestionar l’acció educativa en relació amb la recollida de dades a què s’hi fa referència es fonamenta en la necessitat de prestar una atenció adequada als alumnes pel que fa a les condicions saludables en l’àmbit educatiu que s’han de garantir als alumnes, la qual cosa cal posar-la en relació amb la situació actual de pandèmia. En aquest sentit cal posar en relleu que la mateixa LEC, a l’article 21.1.n), estableix com un dret de l’alumne “Gaudir de condicions saludables i d’accessibilitat en l’àmbit educatiu” el que implica el correlatiu deure dels centres educatius de garantir aquestes condicions. Amb més motiu, en l’actual situació de pandèmia, esdevé necessari tractar les dades de salut esmentades per tal d’acomplir aquest deure(...). Per tant, per poder complir la finalitat de l’acció educativa, d’educar i orientar els alumnes, esdevé necessari garantir a l’alumnat unes condicions de salut adequades, que, en el marc de l’actual situació de pandèmia, requereix el tractament de les dades de salut esmentades*”.
- Que “*pel que fa al punt 2 de la declaració responsable relatiu a que s’indiqui si s’ha patit alguna de les malalties que s’hi indiquen (sense individualitzar-ne quina) i si, en el cas que se’n pateixi alguna, s’ha valorat amb el metge o pediatre de l’alumne la idoneïtat de reprendre l’activitat educativa, resulta evident que l’objectiu no és altre que garantir que l’alumne que n’hagi patit alguna, i que per tant, es consideraria col·lectiu de risc davant la COVID, es troba en les condicions idònies per reprendre l’activitat educativa, i tot això sense detriment del dret a la salut de la resta de la comunitat educativa. Cal tenir en consideració que si el metge o pediatre de l’alumne valorés que el seu pacient no està en les condicions idònies per reprendre l’activitat educativa, el Departament d’Educació hauria d’oferir-li l’educació a distància fins que es trobés en les condicions de salut adequades per reprendre-la*”.

5. En data 21/06/2021 l’Àrea d’Inspecció va fer una sèrie de comprovacions a través d’internet. Així es va constatar que a la pàgina web del Departament d’Educació, en concret, a l’adreça que es facilitava al formulari de “*declaració responsable*” per obtenir informació addicional sobre el tractament de les dades, constava la següent informació (es transcriu un extracte, als efectes que aquí interessin):

“ **Qui és el responsable del tractament de les dades**

Carrer Rosselló, 214, esc. A, 1r 1a
08008 Barcelona

El director o directora del centre educatiu. Consulteu l'adreça postal i electrònica del centre educatiu al web del Departament d'Educació.

L'adreça de contacte del delegat o delegada de protecció de dades és: dpd.educacio@gencat.cat,

Amb quina finalitat tractem les dades

Per a les finalitats següents:

- Per gestionar l'acció educativa, l'orientació acadèmica i professional; la participació dels alumnes en les activitats curriculars de Servei Comunitari; l'acció tutorial i de comunicació amb les famílies; l'avaluació objectiva del rendiment escolar; el compromís dels alumnes i les famílies en el procés educatiu, i l'accés als serveis digitals i telemàtics facilitats pel Departament.*
- Per gestionar la participació dels alumnes en els programes i actuacions finançades pel Ministeri d'Educació i cofinançades pel Fons Social Europeu.*
- Per gestionar la difusió d'imatges, veu i material que han elaborat els alumnes en els espais de comunicació i difusió del centre, amb relació a les activitats escolars lectives, complementàries i extraescolars que porten terme.*
- Per gestionar les credencials i els accessos als serveis i recursos digitals a Internet per treballar a l'aula.*
- Per gestionar les aportacions econòmiques de les famílies o dels alumnes per als serveis escolars que presten els centres.*
- Per gestionar les accions de preservació o difusió dels treballs i materials que tenen la consideració d'obra original.*

La utilització dels serveis que presten els centres està sotmesa als principis de voluntarietat, de no discriminació i de pagament del cost (amb algunes excepcions de gratuïtat i de limitació d'importants), així com de no tenir un caràcter lucratiu.

Quina és la legitimació per al tractament de les dades

La legitimació per tractar les dades és la següent:

- Per gestionar l'acció educativa i orientadora, les dades es tracten en missió d'interès públic, d'acord amb la Llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa; la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, i la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació.*
- Per gestionar les actuacions cofinançades pel Fons Social Europeu, les dades es tracten d'acord amb el Reglament (UE) 1304/2013 del Parlament Europeu i del Consell, de 17 de desembre de 2013, relatiu al Fons Social Europeu.*
- Per a la resta de finalitats (difusió d'imatges i veu, publicació de dades personals i de material elaborat, ús de serveis i recursos d'Internet per treballar a l'aula, aportacions econòmiques de serveis escolars que presta el centre i accions de preservació i difusió de treballs i materials considerats obres originals) el tractament es fa amb el consentiment de la persona interessada o del seu representant legal.*

Carrer Rosselló, 214, esc. A, 1r 1a
08008 Barcelona

Podeu retirar-ne el consentiment en qualsevol moment i la revocació no té efectes retroactius.”

Aquesta pàgina constava actualitzada en data 04/06/2021.

6. En data 22/06/2021, també en el si d'aquesta fase d'informació prèvia, es va fer un nou requeriment a l'entitat denunciada per tal d'obtenir informació addicional, en concret:

- Aportés còpia de tres exemplars de “Declaració responsable per a les famílies d'alumnes d'educació primària”, curs 2020-2021, complimentats per les persones afectades (i anonimitzats), en els que s'hagi marcat la casella de l'apartat 2n relativa a que “el meu fill/a pateix les malalties següents (...)”.
- Informés si la no entrega al centre educatiu de la “declaració responsable” esmentada, tindria alguna conseqüència pels menors o les seves famílies.
- Aportés la informació ampliada de protecció de dades (segona capa) que es proporcionava a l'adreça web del Departament d'Educació (<http://educacio.gencat.cat/ca/Detall/alumnes-centres-departament>) als mesos de setembre-octubre de 2020.

7. En data 02/07/2021 l'entitat denunciada va donar resposta al requeriment d'informació, exposant el següent:

- Que cap de les famílies havia marcat al formulari la casella de l'apartat 2n relativa a que “el meu fill/a pateix les malalties següents (...)”. S'aportava còpia de tres formularis de “declaració responsable” triats a l'atzar,
- Que “la no entrega de la citada “declaració responsable” ni tindria ni va tenir cap conseqüència pels menors ni les seves famílies. Alguna família de l'escola no ha portat la present Declaració i no ha patit cap tipus de conseqüència ni recriminació”.

Juntament amb el seu escrit, s'aportava la informació relativa a la protecció de dades personals que constava a la web del Departament d'Educació, entre els mesos de setembre i desembre de 2020; i que contenia el següent literal (es transcriu un extracte als efectes que aquí interessin, i que llevat alguna petita variació, és gairebé idèntic al transcrit a l'antecedent 5è):

“ **Qui és el responsable del tractament de les dades**
La direcció del centre educatiu. Consulteu l'adreça postal i electrònica del centre educatiu al web del Departament d'Educació.
L'adreça de contacte del delegat o delegada de protecció de dades és: dpd.educacio@gencat.cat,

Amb quina finalitat tractem les dades
Per a les finalitats següents:

Carrer Rosselló, 214, esc. A, 1r 1a
08008 Barcelona

- *Per gestionar l'acció educativa, l'orientació acadèmica i professional; la participació dels alumnes en les activitats curriculars de Servei Comunitari; l'acció tutorial i de comunicació amb les famílies; l'avaluació objectiva del rendiment escolar; el compromís dels alumnes i les famílies en el procés educatiu, i l'accés als serveis digitals i telemàtics facilitats pel Departament.*
- *Per gestionar la participació dels alumnes en els programes i actuacions finançades pel Ministeri d'Educació i cofinançades pel Fons Social Europeu.*
- *Per gestionar la difusió d'imatges, veu i material que han elaborat els alumnes en els espais de comunicació i difusió del centre, amb relació a les activitats escolars lectives, complementàries i extraescolars que porten terme.*
- *Per gestionar les credencials i els accessos als serveis i recursos digitals a Internet per treballar a l'aula.*
- *Per gestionar les aportacions econòmiques de les famílies o dels alumnes per als serveis escolars que presten els centres.*

Quina és la legitimitat per al tractament de les dades

La legitimitat per tractar les dades és la següent:

- *Per gestionar l'acció educativa i orientadora, les dades es tracten en missió d'interès públic, d'acord amb la Llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa; la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, i la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació.*
- *Per gestionar les actuacions cofinançades pel Fons Social Europeu, les dades es tracten d'acord amb el Reglament (UE) 1304/2013 del Parlament Europeu i del Consell, de 17 de desembre de 2013, relatiu al Fons Social Europeu.*
- *Per a la resta de finalitats (difusió d'imatges i veu, publicació de dades personals i de material elaborat, ús de serveis i recursos d'Internet per treballar a l'aula i aportacions econòmiques de serveis escolars que presta el centre) el tractament es fa amb el consentiment de la persona interessada o del seu representant legal.*

Podeu retirar-ne el consentiment en qualsevol moment i la revocació no té efectes retroactius.”

Fonaments de dret

1. D'acord amb el que preveuen els articles 90.1 de l'LPAC i 2 del Decret 278/1993, en relació amb l'article 5 de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, i l'article 15 del Decret 48/2003, de 20 de febrer, pel qual s'aprova l'Estatut de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, és competent per dictar aquesta resolució la directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades.

2. A partir del relat d'antecedents que s'ha exposat, cal analitzar els fets denunciats.

Carrer Rosselló, 214, esc. A, 1r 1a
08008 Barcelona

La persona denunciant es queixava, per una banda, que la recollida de dades de salut dels menors a través del formulari normalitzat facilitat per l'Escola no es podia encabir en cap de les excepcions previstes a l'article 9.2 de l'RGPD, i que per tant, el seu tractament era il·lícit. I, en segon lloc, que el tractament de les dites dades tampoc no es podia encabir en la finalitat declarada a la clàusula informativa sobre el tractament de dades personals que incloïa el mateix formulari (*"per gestionar l'acció educativa"*).

2.1.- Pel que fa al tractament de les dades de salut dels menors mitjançant la marcació de la casella relativa a que aquests presenten alguna patologia de les relacionades a l'apartat 2n de la "declaració responsable" (apartat c/ de l'antecedent 1r).

Com a qüestió prèvia cal assenyalar que, segons ha informat l'Escola, cap família hauria lliurat un formulari en què s'hagués marcat la casella controvertida. Així les coses, l'Escola, com a responsable del tractament, no hauria materialitzat la recollida i tractament de dades de salut a través del dit formulari. Dit això, i tenint en compte que l'esmentat formulari fou elaborat pel Departament d'Educació i facilitat a les escoles que en depenen per a la seva distribució a les famílies, és més que probable que algun altre centre escolar hagi recollit a través d'aquesta "declaració responsable" dades de salut dels menors, per la qual cosa escau analitzar si aquesta recollida i tractament hauria estat lícita.

L'article 5.1.a) del Reglament (UE) 2016/679, del Parlament i del Consell Europeu, de 27 d'abril de 2016, General de Protecció de Dades (RGPD), estableix que tot tractament de dades personals ha de ser lícit, lleial i transparent en relació amb l'interessat (principi de licitud, lleialtat i transparència).

L'article 6.1 de l'RGPD regula les bases jurídiques en les que pot fonamentar-se el tractament de dades personals, ja sigui el consentiment de la persona afectada (lletra a), ja sigui alguna de les altres bases que preveu el mateix precepte, com ara quan el tractament *"es necesario para el cumplimiento de una misión realizada en interés público o en el ejercicio de poderes públicos conferidos al responsable del tratamiento"* (lletra e).

Tal com es desprèn de l'article 6.3 de l'RGPD, la base jurídica del tractament indicat a l'article 6.1.e) ha d'estar establerta pel Dret de la Unió Europea o pel dret dels Estats membres que s'apliqui al responsable del tractament. La remissió a la base legítima establerta conforme al dret intern dels estats membres requereix, en el cas de l'Estat Espanyol, d'acord amb l'article 53 de la Constitució Espanyola, que la norma de desenvolupament, per tractar-se d'un dret fonamental, tingui rang de llei.

En aquest sentit, l'article 8 de la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de Protecció de Dades

Personals i garantia dels drets digitals (en endavant, LOPDGDD) estableix el rang de llei de la norma habilitant.

Carrer Rosselló, 214, esc. A, 1r 1a
08008 Barcelona

La disposició addicional vint-i-tresena de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació (LOE), establí el següent (en la seva redacció vigent fins el 19/01/2021):

“1. Los centros docentes podrán recabar los datos personales de su alumnado que sean necesarios para el ejercicio de su función educativa. Dichos datos podrán hacer referencia al origen y ambiente familiar y social, a características o condiciones personales, al desarrollo y resultados de su escolarización, así como a aquellas otras circunstancias cuyo conocimiento sea necesario para la educación y orientación de los alumnos.

2. Los padres o tutores y los propios alumnos deberán colaborar en la obtención de la información a la que hace referencia este artículo. La incorporación de un alumno a un centro docente supondrá el consentimiento para el tratamiento de sus datos y, en su caso, la cesión de datos procedentes del centro en el que hubiera estado escolarizado con anterioridad, en los términos establecidos en la legislación sobre protección de datos. En todo caso, la información a la que se refiere este apartado será la estrictamente necesaria para la función docente y orientadora, no pudiendo tratarse con fines diferentes del educativo sin consentimiento expreso. (...).”

L'apartat 2 d'aquest precepte ha estat modificat per la Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, en els següents termes:

2. Los padres o tutores y los propios alumnos deberán colaborar en la obtención de la información a la que hace referencia este artículo. La incorporación de un alumno a un centro docente supondrá el tratamiento de sus datos y, en su caso, la cesión de datos procedentes del centro en el que hubiera estado escolarizado con anterioridad, en los términos establecidos en la legislación sobre protección de datos. En todo caso, la información a la que se refiere este apartado será la estrictamente necesaria para la función docente y orientadora, no pudiendo tratarse con fines diferentes del educativo sin consentimiento expreso.”

Per tant, aquesta disposició addicional 23a de la LOE estableix -tant en el seu redactat vigent fins el 19/01/2021 (i per tant aplicable quan s'haurien recollit les dades al setembre/octubre de 2020), com en l'actual-, una habilitació legal per al tractament de les dades necessàries per a l'exercici de la funció docent i orientadora dels centres educatius (6.1.e/ RGPD); que exclou la necessitat que la persona afectada o el seu representant legal atorgui el seu consentiment per al dit tractament (6.1.a/ RGPD).

Això sense perjudici que, excepcionalment (i una situació de pandèmia es pot considerar una situació excepcional a aquests efectes), pugui concórrer una altra base jurídica, com ara, l'establerta a l'article 6.1.d) de l'RGPD (“*el tratamiento es necesario para proteger los intereses vitales del interesado o de otra persona física*”), que legitimi el tractament de dades personals.

Carrer Rosselló, 214, esc. A, 1r 1a
08008 Barcelona

Nogensmenys, perquè el tractament de dades de salut (art. 4.15 RGPD) sigui lícit, no n'hi ha prou que hi hagi una base jurídica de l'article 6 de l'RGPD, sinó que d'acord amb l'art. 9.1 i 9.2 d'aquesta norma ha de concórrer una circumstància que aixequi la prohibició de tractament de aquesta categoria especial de dades.

Així, l'article 9 de l'RGPD disposa que:

"1. Quedan prohibidos el tratamiento de datos personales que revelen el origen étnico o racial, las opiniones políticas, las convicciones religiosas o filosóficas, o la afiliación sindical, y el tratamiento de datos genéticos, datos biométricos dirigidos a identificar de manera unívoca a una persona física, datos relativos a la salud o datos relativos a la vida sexual o la orientación sexual de una persona física.

*2. El apartado 1 no será de aplicación cuando concorra una de las circunstancias siguientes:
(...)*

*g) el tratamiento es necesario por razones de un interés público esencial, sobre la base del Derecho de la Unión o de los Estados miembros, que debe ser proporcional al objetivo perseguido, respetar en lo esencial el derecho a la protección de datos y establecer medidas adecuadas y específicas para proteger los intereses y derechos fundamentales del interesado;
(...)*

*i) el tratamiento es necesario por razones de interés público en el ámbito de la salud pública, como la protección frente a amenazas transfronterizas graves para la salud, o para garantizar elevados niveles de calidad y de seguridad de la asistencia sanitaria y de los medicamentos o productos sanitarios, sobre la base del Derecho de la Unión o de los Estados miembros que establezca medidas adecuadas y específicas para proteger los derechos y libertades del interesado, en particular el secreto profesional.
(...)."*

En primer lloc, cal dir que la mateixa disposició addicional 23a de l'LOE podria habilitar el tractament de dades de salut en la mesura que el seu tractament fos necessari per a dur a terme adequadament l'acció educativa i orientadora, i en aquest sentit es va pronunciar aquesta Autoritat en el seu dictamen CNS 4/2017 (disponible al web de l'Autoritat, www.apdcat.cat).

En aquesta mateixa línia, cal citar l'article 21.n) de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació (LEC), que preveu expressament el dret dels alumnes a *"gaudir de condicions saludables i d'accessibilitat en l'àmbit educatiu"*. En aquest supòsit encara resulta més evident que és imprescindible que els centres puguin disposar d'aquelles dades necessàries per poder garantir el dret del seu alumnat a unes condicions saludables en l'entorn educatiu.

Però més enllà del previst en les normes a dalt transcrites que habilitarien, amb caràcter general, la recollida i tractament de dades de salut per part dels centres, sempre que la seva recollida fos necessària per donar compliment a la funció educativa i orientadora i/o per garantir els drets de l'alumnat; no es pot deixar d'advertir el moment absolutament excepcional (mesos de setembre-octubre de 2020, en plena pandèmia) en què es va demanar a les famílies

Carrer Rosselló, 214, esc. A, 1r 1a
08008 Barcelona

l'emplenament i lliurament de la “declaració responsable” mitjançant la qual es possibilitava als centres la recollida de dades de salut dels menors.

En aquest context, escau mencionar la Llei orgànica 3/1986, de 14 d'abril, de mesures especials en matèria de salut pública, que determina al seu article 1 que: *“las autoridades sanitarias de las distintas Administraciones Públicas podrán, dentro del ámbito de sus competencias, adoptar las medidas previstas en la presente Ley cuando así lo exijan razones sanitarias de urgencia o necesidad”*.

I l'article 3 d'aquesta mateixa norma, explicita que: *“Con el fin de controlar las enfermedades transmisibles, la autoridad sanitaria, además de realizar las acciones preventivas generales, podrá adoptar las medidas oportunas para el control de los enfermos, de las personas que estén o hayan estado en contacto con los mismos y del medio ambiente inmediato, así como las que se consideren necesarias en caso de riesgo de carácter transmisible”*.

En termes similars, la Llei 18/2009, de salut pública, al seu article 55.1.j), preveu que:

1. La autoridad sanitaria, mediante los órganos competentes, puede intervenir en las actividades públicas y privadas para proteger la salud de la población y prevenir la enfermedad. A tal fin, puede:

a) Establecer sistemas de vigilancia, redes de comunicaciones y análisis de datos que permitan detectar y conocer, tan rápidamente como sea posible, la proximidad o presencia de situaciones que puedan repercutir negativamente en la salud individual o colectiva.

*b) Establecer la exigencia de registros, autorizaciones, comunicaciones previas o **declaraciones responsables** a instalaciones, establecimientos, servicios e industrias, productos y actividades, con sujeción a las condiciones establecidas por el artículo 61 y, en todo caso, de acuerdo con la normativa sectorial. (...)*

2. Las medidas a que se refiere el apartado 1 deben adoptarse respetando los derechos que la Constitución reconoce a los ciudadanos, especialmente el derecho a la intimidad personal, de acuerdo con lo establecido por la normativa de protección de datos de carácter personal y con los procedimientos que esta normativa y las demás normas aplicables hayan establecido, y disponiendo de las autorizaciones preceptivas.”

Per tant, en matèria de risc de transmissió de malalties, epidèmia, crisis sanitàries etc., la normativa aplicable ha atorgat a *“les autoritats sanitàries de las distintas Administraciones Públicas”* les competències per adoptar les mesures necessàries per salvaguardar els interessos essencials públics en situacions de emergència sanitària de salut pública.

Seran doncs aquestes autoritats sanitàries competents les que han d'adoptar les decisions necessàries, i els diferents responsables dels tractaments de dades personals qui hauran seguir aquestes instruccions, fins i tot quan això suposi un tractament de dades de salut.

Carrer Rosselló, 214, esc. A, 1r 1a
08008 Barcelona

La Resolució SLT/1429/2020, de 18 de juny, per la qual s'adopten mesures bàsiques de protecció i organitzatives per prevenir el risc de transmissió i afavorir la contenció de la infecció per SARS-CoV-2 (vigent en la data en què s'hauria produït la recollida de les dades objecte de denúncia al setembre-octubre 2020) determinava les mesures bàsiques de prevenció, les quals s'havien de completar amb plans d'acció sectorials elaborats i aprovats en el marc del Pla d'actuació del PROCICAT per a emergències associades a malalties transmissibles emergents amb potencial alt risc. En aquest sentit, s'establia el següent:

"1.2. Plans sectorials específics i protocols organitzatius

1. Les mesures previstes en aquesta Resolució han de ser completades amb els plans sectorials d'activitats que s'han d'elaborar i aprovar d'acord amb el que preveu el Pla de transició del confinament ratificat pel Govern el 25 d'abril de 2020.

2. En tot cas, s'han d'elaborar plans sectorials en relació amb els àmbits d'activitat següents:

(...)

c) Centres docents.

(...)

4. Les persones titulars de les distintes activitats són responsables d'adaptar-ne les condicions d'exercici a les mesures i les previsions que es continguin en el pla sectorial corresponent".

1.3. Protecció de la població vulnerable

Amb caràcter general, sens perjudici de les mesures de protecció i seguretat establertes en aquesta Resolució i en els plans sectorials a què fa referència l'apartat 1.2, les persones titulars de les distintes activitats són responsables d'establir mesures organitzatives que garanteixin una atenció preferent que minimitzi el temps d'estada a l'interior dels locals o establiments i que facilitin la seva mobilitat en l'interior d'aquests, a les persones vulnerables d'acord amb el criteri de les autoritats sanitàries, o bé quan per les seves característiques personals no puguin usar mascareta d'acord amb l'establert a l'apartat. 2.2.2 d'aquesta Resolució.

En aquest punt no és sobrer assenyalar que l'apartat 14 de la Resolució SLT/2875/2020, de 12 de novembre, per la qual es prorroguen i es modifiquen les mesures en matèria de salut pública per a la contenció del brot epidèmic de la pandèmia de COVID-19 al territori de Catalunya, i que va deixar sense efecte la Resolució SLT/1429/2020 abans citada en allò que s'hi oposés, va mantenir l'obligació de dur a terme determinades activitats, entre d'altres les docents, d'acord amb els corresponents plans sectorials aprovats pel Comitè de Direcció del Pla d'actuació del PROCICAT i la normativa relacionada.

El "Pla d'actuació per al curs 2020-2021 per a centres educatius en el marc de la pandèmia", de Departament d'Educació, aprovat pel Comitè Tècnic del Pla PROCICAT per emergències associades a malalties transmissibles emergents amb potencial alt risc en data 3 de juliol de 2020, determinava el següent:

"Requisits d'accés als centres educatius

(...)

Carrer Rosselló, 214, esc. A, 1r 1a
08008 Barcelona

En cas que l'alumne presenti una malaltia crònica d'elevada complexitat que pugui augmentar el risc de gravetat en cas de contraure la infecció per SARS-CoV2, es valorarà de manera conjunta –amb la família o persones tutores i el seu equip mèdic de referència–, les implicacions a l'hora de reprendre l'activitat educativa presencialment al centre educatiu. Malgrat que l'evidència és escassa, es consideren malalties de risc per a complicacions de la COVID-19:

- *Malalties respiratòries greus que necessiten medicació o dispositius de suport respiratori.*
- *Malalties cardíaques greus.*
- *Malalties que afecten el sistema immunitari (per exemple aquells infants que requereixen tractaments immunosupressors).*
- *Diabetis mal controlada.*
- *Malalties neuromusculars o encefalopaties moderades o greus.*

Control de símptomes

*Les famílies, o directament l'alumne si és major de 18 anys, han de fer-se responsables de l'estat de salut dels seus fills i filles. A l'inici del curs, **signaran una declaració responsable** a través de la qual:*

- *Faran constar que són coneixedores de la situació actual de pandèmia amb el risc que això comporta i que, per tant, s'atendran a les mesures que puguin ser necessàries en cada moment.*
- *Es comprometen a no portar l'infant o adolescent al centre educatiu en cas que presenti simptomatologia compatible amb la COVID-19 o l'hagi presentat en els darrers 14 dies i a comunicar-ho immediatament als responsables del centre educatiu per tal de poder prendre les mesures oportunes.*

Les famílies disposaran d'una llista de comprovació de símptomes (vegeu l'annex 1). La família i/o l'alumne/a ha de comunicar al centre si ha presentat febre o algun altre símptoma. En cas que la situació epidemiològica ho requerís es podria considerar la implementació d'altres mesures addicionals com la presa de temperatura a l'arribada a l'escola”.

Pel que fa a la concreta previsió d'aquest Pla relativa a la valoració conjunta entre el centre i la família de la conveniència de que un menor que presenti alguna patologia que el faci vulnerable a la covid-19 repreneu presencialment l'activitat educativa, és evident que per donar-hi compliment, cada centre en qüestió ha de conèixer aquesta informació, la qual ha de ser proporcionada per la pròpia família.

A l'últim no resulta sobrer evidenciar que a través de la “declaració responsable” només s'hauria recollit la dada relativa a si el menor presentava alguna de les malalties que es relacionen en la dita declaració, sense possibilitat de marcar-les de forma individualitzada, donant compliment així al principi de minimització de dades, previst a l'article 5.1.d) de l'RGPD.

A la vista de tot l'exposat, des del punt de vista de la protecció de dades, la recollida i tractament de les dades de salut del menor a través de la “declaració responsable” era lícita

Carrer Rosselló, 214, esc. A, 1r 1a
08008 Barcelona

sobre la base dels articles 6.1.e) i 9.2.g) i i) de l'RGPD, a la vista de la normativa de salut pública i sectorial examinades.

Per tant, cal fer avinent que no seria necessari recórrer a una altra base jurídica que legitimés aquest tractament, com ara el consentiment explícit de la persona afectada o del seu representant legal. I és per això que, en el cas que per al curs 2021-2022 el Departament d'Educació distribueixi el mateix formulari de "declaració responsable", cal que suprimixi d'aquest la menció al consentiment explícit per al tractament de les dades (lletra d/ antecedent 1r), ja que donaria a entendre que el dit tractament estaria habilitat pel consentiment quan el cert és que ho estaria per altres bases jurídiques, tal com s'ha exposat; i això amb independència que l'entrega del formulari sigui voluntària per part de les famílies. La supressió d'aquesta menció al consentiment seria, a més, congruent amb el que el mateix Departament d'Educació informava –tant al setembre de 2020 (antecedent 7è), com al juny de 2021 (antecedent 5è)- al seu web sobre la legitimació del tractament de les dades recollides amb la finalitat de gestionar l'acció educativa ("*missió d'interès públic*").

2.1.- Pel que fa a la finalitat del tractament de les dades de salut.

Com s'ha exposat als antecedents, la persona denunciant es queixava que el tractament de les dades de salut sol·licitades a través de la "declaració responsable" no es podia encabir en la finalitat de "*gestió de l'acció educativa*", que era la que s'explicitava en el citat formulari a l'apartat d'informació bàsica de protecció de dades. Dit d'una altra manera, es qüestionava el contingut de la clàusula informativa.

La definició del que s'ha d'entendre per "acció educativa" no està recollida, ni en la LOE, ni tampoc en la LEC; però aquesta darrera norma fa al·lusió al preàmbul en els següents termes:

"Entre els objectius prioritaris de la Llei destaca l'objectiu que els centres que presten el Servei d'Educació de Catalunya adequin llur acció educativa per a atendre la diversitat i les necessitats educatives específiques, promoguin la inclusió dels alumnes i s'adaptin millor a llur entorn socioeconòmic".

Respecte d'això, l'entitat denunciada en la resposta al requeriment d'aquesta Autoritat manifestava que "*per poder complir la finalitat de l'acció educativa, d'educar i orientar els alumnes, esdevé necessari garantir a l'alumnat unes condicions de salut adequades, que, en el marc de l'actual situació de pandèmia, requereix el tractament de les dades de salut esmentades*", raonament que va en la línia de l'exposat al preàmbul de la LEC a dalt transcrit, i que comparteix aquesta Autoritat.

En definitiva, aquesta Autoritat estima que la informació facilitada sobre la finalitat del tractament -tant la que es proporcionava al mateix formulari, com la que es facilitava a la pàgina web del Departament d'Educació al setembre/octubre de 2020, i també, val a dir, la que es dona al juny de 2021- és correcta i s'ajusta a la realitat del tractament, i, a més, com s'ha argumentat a

Carrer Rosselló, 214, esc. A, 1r 1a
08008 Barcelona

l'apartat 2.1 precedent, la finalitat de gestionar l'acció educativa podria encabir la recollida i tractament de dades de salut.

Dit això, es recomana al Departament d'Educació que, tenint en compte l'especificitat de les dades que es recullen mitjançant aquesta "declaració responsable", defineixi més detalladament al formulari que distribueixi per al curs 2021-2022, la finalitat de la seva recollida i tractament.

3. De conformitat amb tot el que s'ha exposat en el fonament de dret 2n, i atès que durant les actuacions dutes a terme en el marc de la informació prèvia no s'ha acreditat, en relació als fets que s'han abordat en aquesta resolució, cap fet que pugui ser constitutiu d'alguna de les infraccions previstes a la legislació sobre protecció de dades, escau acordar el seu arxiu.

L'article 89 de la Llei 39/2015, en consonància amb els articles 10.2 i 20.1 del Decret 278/1993, preveu que procedeix l'arxivament de les actuacions quan en la instrucció del procediment es posi de manifest el següent "a) *La inexistència dels fets que puguin constituir la infracció*".

Per tant, resolc:

1. Arxivar les actuacions d'informació prèvia número IP 280/2020, relatives a l'Escola Univers del Departament d'Educació (Consorci d'Educació de Barcelona).
2. Notificar aquesta resolució a l'Escola Univers del Departament d'Educació i comunicar-la a la persona denunciada.
3. Ordenar la publicació de la resolució al web de l'Autoritat (apdcat.gencat.cat), de conformitat amb l'article 17 de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre.

Contra aquesta resolució, que posa fi a la via administrativa d'acord amb l'article 14.3 del Decret 48/2003, de 20 de febrer, pel qual s'aprova l'Estatut de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, l'entitat denunciada pot interposar, amb caràcter potestatiu, un recurs de reposició davant la directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, en el termini d'un mes a comptar des de l'endemà de la seva notificació, d'acord amb el que preveu l'article 123 i següents de la Llei 39/2015. També es pot interposar directament un recurs contenciós administratiu davant els jutjats contenciosos administratius, en el termini de dos mesos a comptar des de l'endemà de la seva notificació, d'acord amb els articles 8, 14 i 46 de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa.

Igualment, l'entitat denunciada pot interposar qualsevol altre recurs que consideri convenient per defensar els seus interessos.

La directora,